

Інновації в галузі освіти

Горобій О. В.,

вчитель іноземної мови,

Костянтинівська

спеціалізована різнопрофільна

школа «Прометей»

Меркулова Н. В.,

кандидат педагогічних наук,

Мелітопольський державний

педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

ПРОБЛЕМА ТВОРЧОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ В ПРОФЕСІЇ ВЧИТЕЛЯ

Реалізація сучасною загальноосвітньою школою державних освітніх стандартів вимагає творчих пошуків, пов'язаних із подальшим розвитком педагогічної науки. Основним у цьому відношенні стає створення нових проектів, розкриття внутрішніх зв'язків, які існують між навчанням і відповідним характером розвитку особистості. В останні роки все частіше привертають увагу ідеї розвивального навчання, з яким пов'язують принципові зміни в системі педагогічної освіти. Враховуючи нинішні освітні реалії, вагоме місце займає ряд положень педагогічних інновацій, що спрямовують роботу вчителя на всебічний розвиток учнів, на формування у них творчих здібностей, здатності та уміння знаходити нові шляхи для розв'язання практичних завдань, застосування набутих знань у майбутній діяльності.

Важливий внесок у розвиток теоретичних та практичних аспектів педагогічних інновацій зробили В. Є. Берега, Н. В. Василенко, Л. М. Ващенко, Т. Б. Волобуєва, Л. І. Даниленко, І. М. Дичківська, Г. В. Єльнікова,

В. В. Крижко, О. І. Мармаза, Є. М. Павлютенков, Г. О. Сиротенко,
Т. М. Сорочан, Т. І. Сущенко та ін.

Дослідження проблеми творчої самореалізації вчителя потребує аналізу поняття «інновація». Термін «інновація» виник в етнографічних працях XIX століття. Спочатку це поняття вживали в етнографії, описуючи запозичення однією культурою елементів іншої. На початку XX століття вчений Алоїз Шумпетер упровадив його до сфери макроекономіки. Науковець уперше дослідив інноваційний процес, обґрунтував термін «інновація» та окреслив п'ять чинників інноваційного розвитку: використання нової техніки й технологічних процесів; застосування продукції з новими властивостями; використання нової сировини; зміни в організації виробництва та його матеріально-технічному забезпеченні; поява нових ринків збуту.

На початку 90-х років XX століття поняття «інновація» стали використовувати у вітчизняній дидактиці. Екстраполяція терміна «інновація» до сфери освіти пов'язана з поширенням поглядів на сучасне суспільство як на постіндустріальне, де освіта відіграє провідну роль. Учені Ю. З. Гільбух та М. І. Дробноход вважають, що слова «інновація», «інноваційний» походять від англійської лексеми «innovation», яка означає «нововведення», «новина», «новаторство» [4, с. 300]. Аналіз літературних джерел доводить, що більшість дослідників трактує назване поняття згідно з тлумачними словниками: слово інновація походить від латинського «in»—«в» та «novus» — «новий», що в перекладі означає оновлення, новина, змінювання.

Зважаючи на те, що основним ініціатором і творцем інновацій є педагог, робота з ним в управлінській діяльності має особливе значення та набуває нового змісту. Роботу з учителем, надання йому професійної допомоги, створення належних умов для педагогічної творчості потрібно перемістити в центр управлінської діяльності керівника загальноосвітнього навчального закладу.

Як слушно зауважує О. І. Мармаза, розвиток закладу освіти можливий тільки за умов засвоєння нововведень. Залежно від виду інновацій та глибини перетворень, керівник докладатиме різні зусилля: підвищувати рівень компетентності педагогів, змінювати усталені форми діяльності, оновлювати систему функційних обов'язків, розробляти нові стратегічні напрями розвитку закладу освіти, трансформувати систему цінностей школи, її місію [3, с. 57]. Аналіз літератури засвідчує, що до головних функцій інноваційного менеджменту належить спільне формулювання реальної мети, критеріальне моделювання, кооперація дій і самоспрямування, самомоніторинг процесу й моніторинг результату, прогностичне регулювання [3].

На сьогодні поза дослідницьким полем залишається проблема творчої самореалізації в професії вчителя. Орієнтація ж учителів на творчу педагогічну самореалізацію об'єктивно може сприяти приходу в систему освіти мотивованих, зацікавлених у своїй справі професіоналів, які поділяють гуманістичні цінності.

Носіями педагогічних інновацій є творчі особистості, які апробують нові педагогічні ідеї відповідно до програми прикладного дослідження; проводять частковий моніторинг ефективності реалізації ідеї; фіксують діагностичні дані та зіставляють їх із показниками ефективності; звітують на засіданнях науково-методичних рад про хід і результати апробації програми; оприлюднюють результати свого пошуку на семінарах-презентаціях, у матеріалах публікацій; беруть участь у науково-практичних конференціях, семінарах [1, с. 16].

За висловом Л. В. Ілюхіної, до основних рис інноваційної особистості належать: «особистий інтерес до всього нового; творчість як особиста якість і творче (креативне) мислення; уміння знаходити ідеї та користуватися можливостями їх оптимальної реалізації; системний, прогностичний підхід до відбору та організації нововведень; уміння орієнтуватися в стані

невизначеності та визначати допустиму міру ризику; здатність до рефлексії, самоаналізу» [2, с. 95].

Отже, в умовах сьогодення особливу роль відіграє інноваційний потенціал суспільства, що потребує людей, здатних системно і конструктивно мислити, швидко знаходити потрібну інформацію, приймати адекватні рішення, створювати принципово нові ідеї в різних галузях знання. Актуальним є нові підходи в системі освіти, нове педагогічне мислення, нове ставлення педагога до своєї діяльності, результатом якої має бути виховання «інноваційної людини».

Література

1. Ващенко Л. Поліструктурність управління інноваційними процесами // Директор школи. – 2007. – № 23–24 (455–456). – С. 11–16.
2. Илюхина Л. В. Инновации в образовании: процесс организационных преобразований (социальный аспект). Дисс. ... канд. социол. наук. Новочеркасск, 1999. с.141.
3. Мармаза О. І. Проектний підхід до управління навчальним закладом. Харків. : Основа, 2003. . – 80 с.
4. Павлютенков Є. М. Мистецтво управління школою. Харків. : Основа, 2011. . – 320 с.